

Súd: Krajský súd Trnava
Spisová značka: 26CoCsp/99/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 2313226426
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 04. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Jozef Mačej
ECLI: ECLI:SK:KSTT:2021:2313226426.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trnave v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Jozefa Mačēja a členov senátu JUDr. Kataríny Slováčkovej a JUDr. Daniela Ilavského v spore žalobkyne: G. J., nar. XX. C. XXXX, bytom L.-K., V. cesta XXXXX/XXX A, zast. advokátom: JUDr. Ľudovít Štanglovič, Jarmočná 2264/3, Šaľa, proti žalovaným: 1/ Finance4you, a. s., IČO: 43 906 915, so sídlom Staré Grunty 7, Bratislava, zast. splnomocnenkyňou: STRELÁK & Partners, s. r. o., Záhradnícka 46, Bratislava - mestská časť Ružinov a 2/ E. Z., nar. XX. septembra XXXX, bytom J. D. XXXX/XX, L., o určenie neplatnosti právnych úkonov a iné, o odvolaní žalobkyne proti rozsudku Okresného súdu Galanta z 8. októbra 2020 č. k. 23C/256/2013-309, takto

rozhodol:

- I. Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.
- II. Žalovaná 1/ má voči žalobkyni nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.
- III. Žalovanej 2/ sa voči žalobkyni nepriznáva náhrada trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie I. zamietol žalobu (ktorou sa žalobkyňa domáhala určenia neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. 1213000016 zo dňa 29. mája 2013; určenia neplatnosti zmluvy o poskytovaní domáceho servisu č. 3213000016 zo dňa 29. mája 2013; určenia neplatnosti záložnej zmluvy zo dňa 29. mája 2013; určenia neplatnosti rozhodcovskej zmluvy zo dňa 29. mája 2013; uloženia povinnosti žalovanej 1/ poskytnúť žalobkyni primerané finančné zadostučinenie vo výške 200 eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku); II. žalovanej 1/ priznal voči žalobkyni právo na náhradu trov konania v rozsahu 100 % v konaní pred súdom prvej inštancie a odvolacím súdom a III. žalovanej 2/ nepriznal voči žalobkyni právo na náhradu trov konania v konaní pred súdom prvej inštancie a odvolacím súdom.

2. Právne svoje rozhodnutie odôvodnil aplikáciou ust. § 80 písm. c) O.s.p. (zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok, účinný do 30. júna 2016, ďalej aj „O.s.p.“); § 391 ods. 2 C.s.p. (zákon č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok, účinný od 1. júla 2016, ďalej aj „C.s.p.“); § 11 ods. 4 ZoSÚ (zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov ďalej aj „ZoSÚ“), § 3 ods. 5 ZoOS (zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, ďalej aj „ZoOS“).

3. Vecne dôvodil tým, že s odkazom na ust. § 391 ods. 2 C.s.p. preberá názor odvolacieho súdu vyslovený v uznesení č. k. 26Co/9/2019-263 zo dňa 31. marca 2020 a na danú vec aplikuje § 80 O.s.p. písm. c), teda že návrhom na začatie konania možno uplatniť, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem, keďže žaloba bola

podaná dňa 10. októbra 2013, t.j. za účinnosti O.s.p. Prvoinštančný súd uviedol, že žalobkyňa naliehavý právny záujem na určení neplatnosti zmluvy o úvere odôvodnila skutočnosťou, že potrebuje mať vyriešenú otázku výšky jej skutočného dlhu nad rámec poskytnutých finančných prostriedkov, nakoľko žalovaná 1/ má voči nej ako spoludlžníčke pohľadávku aj s pochybným príslušenstvom a zmluvnými pokutami, zabezpečenú záložným právom na nehnuteľnosť v jej výlučnom vlastníctve. Pokiaľ ide o ostatné zmluvy, tak tieto sú akcesorické a závislé od zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Keďže pohľadávka žalovanej 1/ vyplýva z neplatného právneho úkonu, záložné právo zabezpečuje takúto pohľadávku, čo je v príkrom rozpore s dobrými mravmi. Záujem žalobkyne a zmysel požadovaného určenia vyplýva z § 34 ods. 2 zák. č. 162/1995 Z.z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon). Nie je v záujme žalobkyne, aby sa domáhala zároveň aj toho, aby jej bola uložená povinnosť plniť voči žalovanej 1/. Aplikujúc § 80 písm. c) O.s.p. určenie neplatnosti zmluvy o úvere by neodstránilo stav právnej neistoty, teda nebránilo by žalovanému 1/ domáhať sa z tejto zmluvy vrátenia poskytnutého plnenia. Žalobkyňa namietala, že nebolo preukázané, že žalovaná 1/ plnila. Ani táto otázka by však nebola vyriešená, keby súd prvej inštancie žalobe vyhovel. Takýto záver je namieste i vo vzťahu k otázke či a komu žalobkyňa vlastne dlhuje, ktorú možno riešiť práve konaním na plnenie. Rovnako sa týka požadovaného určenia o vyslovenie neplatnosti zmluvy o domácom servise. Rozhodnutie o platnosti či neplatnosti zmluvy o úvere a na ňu viazaných zmlúv v tomto konaní by nevytvorilo pevný právny základ pre vzťah strán a bolo by iba predpokladom ďalšej žaloby. Otázky, ktoré sa snaží žalobkyňa vyriešiť v tomto konaní budú vysporiadané ako predbežné otázky v konaní vedenom na Okresnom súde Trnava vedenom pod sp. zn. 5C/108/2015. Žalobkyňa preto nemá naliehavý právny záujem v zmysle § 80 písm. c) O.s.p. na ňou požadovanom určení neplatnosti zmluvy o úvere a zmluvy o poskytnutí domáceho servisu, obe zo dňa 29. mája 2013, preto žalobu v tejto časti zamietol. Žalobkyňa nemôže mať naliehavý právny záujem ani na určení neplatnosti rozhodcovskej zmluvy zo dňa 29. mája 2013, keďže Medzinárodný rozhodcovský súd zriadený pri Rozhodcovskej spoločnosti, a. s., so sídlom na Vršku 6, 811 01 Bratislava, bol zrušený rozhodnutím zriaďovateľa, čo bolo publikované v Obchodnom vestníku 98/2014 pod číslom 0000254 zo dňa 26. mája 2014, preto nie je naliehavý právny záujem v zmysle § 80 písm. c) O.s.p. ani na ňou požadovanom určení, preto žalobu aj v tejto časti zamietol. Prvoinštančný súd ďalej uviedol, že k problematike existencie naliehavého právneho záujmu na určení neplatnosti záložnej zmluvy už najvyšší súd zaujal v minulosti právne závery, napr. v rozhodnutí sp. zn. 4 Cdo 89/2007 uviedol, že ani prípadné určenie neplatnosti záložnej zmluvy nemôže viesť k odstráneniu právnej neistoty žalobcu alebo k zamedzeniu ohrozenia jeho práva. Určením neplatnosti záložnej zmluvy nemusí byť bez ďalšieho postavené na isto, že vôbec nevzniklo záložné právo a na druhej strane na základe platnej záložnej zmluvy nemusí vždy vzniknúť záložné právo k nehnuteľnostiam, aj keď bolo vložené do katastra nehnuteľností. Záložná zmluva nie je neplatná len preto, že nevznikla pohľadávka, ktorú má zabezpečovať záložné právo založené na tejto zmluve (napríklad preto, že nedošlo k uzavretiu zmluvy, podľa ktorej by mala pohľadávka vzniknúť, alebo preto, že takáto zmluva je neplatná a pod.). A aj keď je záložná zmluva platný právny úkon, záložné právo nevznikne, ak nevznikla pohľadávka, ktorú má záložné právo zabezpečovať. Vzhľadom na to, že určením platnosti alebo neplatnosti záložnej zmluvy sa nemôže vyriešiť celý obsah a dosah sporného právneho vzťahu medzi účastníkmi, nemôže byť na takomto určení naliehavý právny záujem v zmysle § 80 písm. c) O.s.p. Stav ohrozenia práva žalobcu alebo neistotu v jeho právnom postavení možno preto odstrániť len určením, či tu je alebo nie je záložné právo, prípadne, ak už došlo k realizácii záložného práva určením, či tu je alebo nie je iné právo napr. vlastnícke (rozsudok Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 3Cdo/24/2017 zo dňa 14. septembra 2017). Požadovaným určením neplatnosti záložnej zmluvy sa nemôže odstrániť právna neistota a vyriešiť celý obsah právneho vzťahu strán daného sporu. Stav ohrozenia práva žalobkyne alebo neistotu v jej právnom postavení možno preto odstrániť len určením, či tu je alebo nie je záložné právo. Žalobkyňa preto nemá naliehavý právny záujem v zmysle § 80 písm. c) O.s.p. na ňou požadovanom určení a súd prvej inštancie žalobu aj v tejto časti zamietol. Žalobkyňa nevznikol ani nárok na finančné zadostučinenie, pretože nebola úspešná so žalobou týkajúcou sa porušenia jej práv na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v žiadnom rozsahu.

4. Proti tomuto rozsudku podala včas odvolanie žalobkyňa, v rozsahu čo do výrokov I. a II. z odvolacích dôvodov v zmysle § 365 ods. 1 C.s.p.:

- rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci v zmysle ust. § 365 ods. 1 písm. h) C.s.p.,
- súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňoval jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 365 ods. 1 písm. b) C.s.p.

Odvolaie odôvodnila tým, že (vo vz'ahu k odvolaciemu dôvodu v zmysle ust. § 365 ods. 1 písm. h/ C.s.p.) súd prvej inštanacie výrok I. o zamietnutí žaloby odôvodnil v bode 13 odôvodnenia rozsudku, tak že „ ZoSÚ v § 11 ods. 4 / účinný od 1. januára 2018 /, uvedeným osobitným ustanovením, umožňuje spotrebiteľovi domáhať sa pred súdom, určenia neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere...v danej veci však nie je možné opierať dôvodnosť podanej žaloby o určenie neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. 1213000016 zo dňa 29. mája 2013 o cit. ust., ako to uviedla žalobkyňa...pretože žaloba bola podaná 11. októbra 2013, kedy podanie žaloby o určenie neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere, osobitný právny predpis neupravoval.“ Rozsudok súdu prvej inštanacie je vo výroku I. založený na nesprávnom právnom posúdení veci, pretože prvoinštančný súd neaplikoval ust. § 11 ods. 4 ZoSÚ, podľa ktorého: „Spotrebiteľ sa môže pred súdom domáhať určenia neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere alebo určenia bezúročnosti a bezpoplatkovosti poskytnutého spotrebiteľského úveru žalobou.“ Súd prvej inštanacie nesprávne po právnej stránke uvádza, že ust. § 11 ods. 4 ZoSÚ nemožno aplikovať na žalobu žalobkyne, pretože žaloba bola podaná 11. októbra 2013, kedy podanie žaloby o určenie neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere osobitný právny predpis neupravoval. Dôležité však po právnej stránke je to, že v čase rozhodovania súdu prvej inštanacie o žalobe dňa 8. októbra 2020, kedy bol vydaný rozsudok súdu prvej inštanacie ust. § 11 ods. 4 zákona č. 129/2010 Z. z. už bolo účinné, a preto súd prvej inštanacie bol povinný predmetné ustanovenie aplikovať na žalobu žalobkyne a tým, že predmetné ustanovenie neaplikoval je rozsudok založený na nesprávnom právnom posúdení veci. Na podporu tejto argumentácie uvádza aj právne názory všeobecných súdov: V zmysle rozsudku Krajského súdu Banská Bystrica sp. zn. 41Co/23/2019 zo dňa 26. júna 2019, ktorým bol potvrdený rozsudok vyhlasujúci za neplatnú úverovú zmluvu uzatvorenú dňa 14. septembra 2015, krajský súd vyjadril nasledovný názor: „Odvolaí súd k námietke žalovaného, že nebol naliehavý právny záujem na určovacej žalobe uvádza, že naliehavý právny záujem spotrebiteľa na určení neplatnosti spotrebiteľskej zmluvy je daný vždy, čo vyplýva aj z platnej judikatúry. Následne odvolací súd poukázal na ustanovenie § 11 ods. 4 zákona č. 129/2010 Z. z. v znení účinnom od 1. januára 2018, v zmysle ktorého sa spotrebiteľ môže pred súdom domáhať určenia neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere...v zmysle § 137 ods. c) a d) C.s.p. “. V uznesení Krajského súdu Banská Bystrica č.k. 14Co/268/2017-136 zo dňa 28. mája 2018 bol vyslovený právny názor, že pokiaľ prechodné ustanovenia zák. č. 279/2017 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 483/2001 Z.z. o bankách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony výslovne neriešia aplikabilitu zákonného ustanovenia § 11 ods. 4 ZoSÚ na žaloby spotrebiteľa o určenie neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere podané do 1. januára 2018, ale pokiaľ v čase rozhodovania súdu už je toto zákonné ustanovenie platné a účinné, tak súd je povinný na neho prihliadať vo svojej rozhodovacej činnosti. V uznesení Krajského súdu Banská Bystrica sp. zn. 16Co/78/2017 zo dňa 31. januára 2018, v rámci ktorej veci sa posudzovala žaloba podaná dňa 9. marca 2016 (pred nadobudnutím účinnosti C.s.p.) bol uvedený nasledovný právny názor: „odvolací súd dodáva, že podľa platnej právnej úpravy, určovacia žaloba podľa § 137 písm. d/ C.s.p. je možná ohľadne právnej skutočnosti. Zmluvy sú považované za právne skutočnosti, lebo na ich základe dochádza k vzniku, zmene a zániku práv a povinností. Takáto žaloba je ale prípustná len v prípade, ak to ustanovuje osobitný predpis, ktorým je aj § 11 ods. 4 ZoSÚ.“ V rozsudku Krajského súdu Trnava sp. zn. 24Co/193/2019 zo dňa 22. apríla 2020 (ktorým bol potvrdený rozsudok Okresného súdu Galanta č. k. 26C/14/2017-147 zo dňa 6. júna 2019, ktorým bola o.i. vyhlásená neplatnosť zmluvy o úvere zo dňa 31. marca 2014) bol vyjadrený názor, že na určení neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere je daný naliehavý právny záujem, keďže sa určenia domáha spotrebiteľ zo spotrebiteľského vzťahu a to prihliadajúc na ustálenú judikatúru súdov (NS SR sp. zn. 1 Obo/23/2008), nakoľko podľa názoru súdu sa spotrebiteľ iným spôsobom nevie domôcť potvrdenia žiadanej skutočnosti (neplatnosti zmluvy). Krajský súd v Trnave v danej veci mal za nesporné, že žaloba o určenie neplatnosti zmluvy o úvere je žalobou v zmysle § 137 písm. c) C.s.p. a že vzťah medzi stranami je spotrebiteľským. Krajský súd ďalej cit. „, vzal do úvahy vyššie citované ustanovenie § 137 písm. c/ C.s.p. v spojení s ustanovením § 11 ods. 4 ZoSÚ práve ustanovenie § 11 ods. 4 zákona o spotrebiteľských úveroch umožnilo spotrebiteľovi s účinnosťou od 1. januára 2018 domáhať sa určenia neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere... . Teda predmetný osobitný predpis dáva spotrebiteľovi bez ďalšieho právo žalobou na súde domáhať sa určenia neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere. V zmysle citovaného ustanovenia § 137 písm. c/ civilného sporového poriadku potom platí, že v danom prípade nie je potrebné naliehavý právny záujem preukazovať. Z uvedených dôvodov je podľa názoru odvolacieho súdu možné v zmysle ustanovenia § 137 písm. c/ C.s.p. konštatovať, že podmienky prípustnosti žaloby o neplatnosť zmluvy o spotrebiteľskom úvere boli splnené a spotrebiteľ /žalobca/ sa mohol v prejednávanej veci domáhať určenia, že zmluva o úvere uzatvorená...dňa 31.marca 2014 je neplatná.“ Z judikatúry, ako aj ust. § 11 ods. 4 ZoSÚ teda jednoznačne vyplýva, že spotrebiteľ má vždy možnosť

domáhať sa určenia neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere a (minimálne) počnúc od 1. januára 2018 (aj v konaniach začatých pred 1. januárom 2018, resp. pred účinnosťou C.s.p.) bez ďalšieho má spotrebiteľ právny záujem na určení neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere, ak ide o spotrebiteľskú zmluvu uzatvorenú po 11. júni 2010 (účinnosť ZoSÚ), a tento naliehavý právny záujem nemusí spotrebiteľ preukazovať vzhľadom na ust. § 11 ods. 4, pričom k otázke naliehavého právneho záujmu je rozhodujúce, že v čase rozhodovania súdu o žalobe spotrebiteľa je účinné ustanovenie § 11 ods. 4, čo má za následok, že spotrebiteľ nemusí preukazovať naliehavý právny záujem, resp. môže sa bez ďalšieho domáhať určenia neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere, keďže uvedené vyplýva z osobitného (hmotnoprávneho) predpisu ZoSÚ. Všetky uvedené závery judikatúry a ust. § 11 ods. 4 ZoSÚ sa vzťahujú aj na prípad žalobkyne a na určenie, ktorého sa žalobkyňa žalobou domáha, preto žalobkyňa nie je povinná preukazovať naliehavý právny záujem na určení neplatnosti zmluvy o úvere č. 1213000016 zo dňa 29. mája 2013 a táto možnosť jej bez ďalšieho, bez ohľadu na akékoľvek okolnosti, vyplýva z osobitného predpisu, preto nie je potrebné riešiť otázku naliehavého právneho záujmu, ale môže sa hneď skúmať meritum žaloby a neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere 1213000016 zo dňa 29. mája. Súd prvej inštancie neaplikoval ani § 25 ods. 1 ZoSÚ, podľa ktorého právne vzťahy, ktoré vznikli pred 11. júnom 2010 na základe zmluvy o spotrebiteľskom úvere, sa spravujú podľa doterajších predpisov, ak tento zákon v odseku 2 neustanovuje inak. Keďže Zmluva o spotrebiteľskom úvere bola uzatvorená dňa 29. mája 2013, teda po 11. júni 2010, tak sa spravuje zákonom č. 129/2010 Z. z., ktorý s účinnosťou od 1. januára 2018 ako osobitný hmotnoprávny predpis umožnil spotrebiteľom domáhať sa určenia neplatnosti spotrebiteľskej zmluvy, pričom žiadne prechodné ustanovenia k tejto právnej úprave od 1. januára 2018 neboli prijaté, teda neboli zákonodarcom vytvorené žiadne prekážky aplikácie ust. § 11 ods. 4 zákona č. 129/2010 Z. z. na právne vzťahy zo Zmluvy o spotrebiteľskom úvere uzatvorenej pred 1. januárom 2018 (aj po 11. júli 2010) a teda predmetná právna úprava § 11 ods. 4 ZoSÚ sa musí vzťahovať aj na prípad žalobkyne, k čomu dospela aj judikatúra všeobecných súdov (napr. uznesenie Krajského súdu Banská Bystrica č.k. 14Co/268/2017-136 zo dňa 28. mája 2018). Z hmotnoprávneho hľadiska sa na prípad žalobkyne malo a má vzťahovať ust. § 11 ods. 4 ZoSÚ, ktoré výslovne umožňuje domáhať sa spotrebiteľovi určenia neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere a ktoré je aplikateľné aj na prípad žalobkyne. Súd prvej inštancie nesprávne posúdil žalobu žalobkyne, ktorou sa domáhala určenia neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere, pretože ide tu o žalobu svojho druhu v zákone výslovne upravenú, a na určení neplatnosti spotrebiteľskej zmluvy právny záujem vyplýva priamo z ust. § 11 ods. 4 ZoSÚ a nie je potrebné tento právny záujem v konaní ani tvrdiť ani preukazovať. Takýto typ žaloby za účinnosti O.s.p. (ktorý v § 80 upravoval len demonštratívny a neuzavretý okruh žalôb) výslovne poznala aj judikatúra ako napríklad v prípade žaloby o určenia neplatnosti výpovede nájmu bytu, čo potvrdil Najvyšší súd SR v judikáte publikovanom pod R 54/2006, podľa ktorého názoru dovolacieho súdu: „ Pokiaľ ide o otázku naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, treba uviesť, že ustanovenie § 711 ods. 6 O.z., ako už bolo vyššie uvedené, upravuje s účinnosťou od 1. septembra 2001 osobitným spôsobom možnosť nájomcu uplatniť na súde neplatnosť výpovede z nájmu bytu do troch mesiacov odo dňa doručenia výpovede. Občiansky zákonník priamo v tomto ustanovení pripúšťa žalobu o neplatnosť výpovede z nájmu bytu. Ide teda o tzv. žalobu svojho druhu v zákone výslovne upravenú. Právny záujem na určení neplatnosti výpovede u tejto žaloby vyplýva teda priamo z ustanovenia § 711 ods. 6 O.z. a nie je potrebné tento v priebehu konania výslovne tvrdiť, ani preukazovať. Z tohto dôvodu u žalôb o neplatnosť výpovede z nájmu bytu podľa § 711 ods. 6 O.z. neprichádza do úvahy skúmanie naliehavého právneho záujmu, ako je tomu u určovacích žalôb podľa ustanovenia § 80 písm. c/ O.s.p. Ak preto v posudzovanej veci odvolací súd skúmal otázku naliehavého právneho záujmu na strane žalobcu na požadovanom určení, hoci považoval návrh uplatnený žalobcom za žalobu podanú podľa § 711 ods. 6 O.z., robil tak nadbytočne.“ Taktiež aj žaloba o neplatnosť zmluvy o spotrebiteľskom úvere je žaloba svojho druhu v zákone výslovne upravená, pretože vyplýva z § 11 ods. 4 ZoSÚ, a teda nie je potrebné mať za preukázaný právny záujem na určení neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskej zmluve, čím sa však súd prvej inštancie neriadil a preto je rozsudok súdu prvej inštancie založený na nesprávnom právnom posúdení veci a to aj z toho dôvodu, že neposúdil žalobu žalobkyne ako žalobu na určenie právnej skutočnosti vyplývajúcej z osobitného predpisu a teda neaplikoval ust. § 137 písm. d/ C.s.p. v spojení s § 11 ods. 4 ZoSÚ, pričom ustanovenie § 137 písm. d/ C.s.p. legislatívne vyjadriло druh žaloby, ktorý už bol akceptovaný ustálenou judikatúrou ako tzv. žaloba svojho druhu v zákone výslovne upravená (R 54/2006). Najvyšší súd SR ako dovolací súd v uznesení sp. zn. 4Cdo/17/2013 z 29. januára 2020 výslovne pripustil, že „ novú právnu úpravu v C.s.p. je potrebné v zmysle § 470 ods. 1 C.s.p. aplikovať aj na konania začaté a neskončené pred dňom nadobudnutia účinnosti C.s.p., ak nie je v C.s.p. uvedené inak (napr. v ust. § 470 ods. 2 C.s.p.). Oproti pôvodnej právnej úprave v O.s.p. rozlišuje žaloby na určenie práva (§ 137 písm. c/ C.s.p.) a žaloby na určenie právnej skutočnosti (§

137 písm. d/ C.s.p.). U žalôb na určenie práva nová právna úprava zotrvala na preukázaní naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení (s výnimkou ak tento naliehavý záujem vyplýva z osobitného predpisu). U žalôb na určenie právnej skutočnosti podmienila nová právna úprava možnosť ich podania vtedy, ak požadované určenie právnej skutočnosti vyplýva z osobitného predpisu. Podľa novej právnej úpravy nie je možné žalovať neplatnosť právnych úkonov, ak to nevyplýva z osobitného predpisu. Táto právna úprava nebola v čase rozhodovania súdu prvej inštancie účinná a konajúce súdy tam musia úkony strán sporu (§ 470 ods. 2 C.s.p.) posudzovať podľa účinkov a podmienok uvedených v O.s.p. v znení účinnom v čase ich uskutočnenia. V čase rozhodovania súdu prvej inštancie otázku naliehavého právneho záujmu ako procesného predpokladu určovacej žaloby upravoval § 80 písm. c/ O.s.p. a preto súdy v základnom konaní správne posudzujú otázku naliehavého právneho záujmu podľa § 80 písm. c/ O.s.p.“. Z uvedeného je zrejmé, že Najvyšší súd SR ako dovolací súd ako rozlišovacie kritérium aplikácie právnej úpravy podľa O.s.p. alebo právnej úpravy podľa C.s.p. pri žalobách o určenie neplatnosti právnych úkonov stanovuje moment vydania rozhodnutia súdu prvej inštancie. Keďže prvoinštančný rozsudok bol vydaný už za účinnosti C.s.p. bol súd prvej inštancie povinný aplikovať na žalobu žalobkyne aj v zmysle § 470 ods. 1 C.s.p. ustanovenie § 137 písm. c/, písm. d/ C.s.p. v spojení s § 11 ods. 4 zákona č. 129/2010 Z. z. a nepodmieňovať úspešnosť žaloby žalobkyne tvrdením a preukázaním naliehavého právneho záujmu na určení zmluvy o spotrebiteľskom úvere a keďže súd prvej inštancie neaplikoval na žalobu žalobkyne ust. § 11 ods. 4 zákona č. 129/2010 Z. z. v spojení s § 470 ods. 1 C.s.p. a § 137 písm. c/ písm. d/ C.s.p. je rozsudok založený na nesprávnom právnom posúdení veci. Rozsudok prvoinštančného súdu je založený na nesprávnom právnom posúdení veci aj v posúdení toho, že podľa súdu prvej inštancie žalobkyňa nemá naliehavý právny záujem na ňou požadovanom určení neplatnosti záložnej zmluvy uzatvorenej medzi žalobkyňou a žalovanou 1/ dňa 29. mája 2013 na byt vo vlastníctve žalobkyne. Existuje aj iná judikatúra Najvyššieho súdu SR, ktorá pripúšťa domáhanie sa výroku neplatnosti záložnej zmluvy: „ počas konania o určenie neplatnosti záložnej zmluvy môže súd predbežným opatrením zakázať nakladanie so zálohom. Ak je nárok žalobcu zabezpečený záložným právom, obvykle nebezpečenstvo zmarenia výkonu rozhodnutia bezprostredne a reálne nehrozí, a preto spravidla nie je daný dôvod na nariadenie predbežného opatrenia (R 41/1995) [citované podľa Fekete, I.: Občiansky zákonník 1. Veľký komentár, Bratislava: Eurokódex 2011, str. 918].“ Rozsudok súdu prvej inštancie je založený na nesprávnom právnom posúdení veci aj z toho dôvodu, že pri posudzovaní otázky právneho záujmu žalobkyne na určení neplatnosti záložnej zmluvy neaplikoval ust. § 34 ods. 2 zákona č. 162/1995 Z. z., podľa ktorého: „ak súd rozhodol o neplatnosti právneho úkonu alebo neplatnosti dobrovoľnej dražby, okresný úrad vyznačí stav pred týmto právnym úkonom alebo pred dobrovoľnou dražbou; to platí aj vtedy, ak právo k nehnuteľnosti bolo dotknuté ďalšou právnou zmenou a ak je rozhodnutie súdu záväzné pre osoby, ktorých sa táto právna zmena týka“. Právny záujem žalobkyne na určení neplatnosti záložnej zmluvy zo dňa 29. mája 2013 predpokladá vyslovene cit. ust. § 34 ods. 2 zákona č. 162/1995 Z. z. (o katastri nehnuteľností), vzhľadom na ktoré ustanovenie žalobkyňou požadované určenie neplatnosti záložnej zmluvy zo dňa 29. mája 2013 premietnuté vo výroku rozsudku bude spôsobilé na vykonanie záznamu v katastri nehnuteľností a výmaz záložného práva žalovanej 1/ k bytu vo vlastníctve žalobkyne. Deklarovanie neplatnosti záložnej zmluvy vyrieši zároveň otázku, že pohľadávka žalovanej 1/ nie je zabezpečená záložným právom. V tejto súvislosti má žaloba žalobkyne preventívny charakter a vyjasnilo by sa, že žalobkyňa nie je záložcom vo vzťahu k pohľadávke uplatňovanej žalovanou 1/ a byt žalobkyne nie je zálohom na zabezpečenie pohľadávky z titulu zmluvy o spotrebiteľskom úvere, pričom iná pohľadávka žalovanej 1/ ako pohľadávka zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere nie je zabezpečená bytom vo vlastníctve žalobkyne. V rozsudku Krajského súdu v Trnave sp. zn. 11Co/70/2019 zo dňa 28. apríla 2020 sa k právnemu záujmu na určení neplatnosti zmluvy vyjadril nasledovne: „22. V prejednávanej veci sa žalobcovia pôvodne podanou žalobou domáhali určenia neplatnosti (relatívnej) darovacej zmluvy uzatvorenej medzi žalovanými, teda žalobcovia ako oprávnení spoluvlastníci sa pri porušení predkupného práva domáhali voči žalovaným vyslovenia relatívnej neplatnosti zmluvy o prevode podielu zo spoluvlastníctva na tretiu osobu...v danom prípade žalobcovia mali naliehavý právny záujem na požadovanom určení, keď na základe takejto žaloby by kataster vyznačil stav pred uzatvorením darovacej zmluvy v zmysle § 34 ods. 2 zákona č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv “ Naliehavý právny záujem na určení neplatnosti takej zmluvy (kúpna, darovacia, záložná - zavkladovaná do katastra nehnuteľností) vyplýva z ust. § 34 ods. 2 zákona č. 162/1995 Z. z., pretože rozsudok súdu s výrokom o neplatnosti zmluvy umožňuje katastru nehnuteľností vyznačiť stav pred vkladom záložnej zmluvy, čo znamená v podstate výmaz záložného práva na byt žalobkyne záznamom, čo je v prospech žalobkyne. Tým, že súd prvej inštancie neaplikoval ust. § 34 ods. 2 zákona č. 162/1995 Z. z. pri posudzovaní naliehavého právneho záujmu na určení neplatnosti záložnej zmluvy, je rozsudok založený na nesprávnom právnom

posúdení veci. Súd prvej inštancie v súvislosti s otázkou domáhania sa určenia neplatnosti záložnej zmluvy poukazuje na rozsudok NS SR sp. zn. 3Cdo/24/2017 a sp. zn. 4Cdo 89/2007, ktoré sa však týkali posudzovania záložnej zmluvy ako takej bez vzťahu k inej, tzv. základnej zmluve a hlavného záväzku, a preto nie sú aplikovateľné na prípad žalobkyne. Žalobkyňa pritom neplatnosť záložnej zmluvy neodvodzovala zo samotnej záložnej zmluvy zo dňa 29. mája 2013, ale z neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere, z ktorej pohľadávka žalovanej 1/ je zabezpečená záložnou zmluvou z 29. mája 2013 na byt žalobkyne. Uzatvorenie záložnej zmluvy bez zmluvy o spotrebiteľskom úvere je nemožné. Nesprávne právne posúdenie spočíva v tom, že súd prvej inštancie neprihliadol na akcesorickú povahu záložnej zmluvy z 29. mája 2013 ako zabezpečovacieho záväzku vo vzťahu k hlavnému záväzku - zmluve o spotrebiteľskom úvere, z ktorej akcesority vyplýva, že neplatnosť zmluvy o spotrebiteľskom úvere spôsobuje neplatnosť záložnej zmluvy z 29. mája 2013. Aj zmluva o domácom servise úzko súvisí so zmluvou o spotrebiteľskom úvere, keďže na základe nej mala žalobkyňa platiť poplatky, ktoré by nemala platiť, pokiaľ by neuzavrela zmluvu o spotrebiteľskom úvere. Samotné uzatvorenie zmluvy o domácom servise bez zmluvy o spotrebiteľskom úvere je nemožné. Predmetom servisu má byť služba veriteľa voči dlžníkovi vo forme poskytovania konzultačných a nadštandardných služieb. Za túto službu sa podľa zmluvy o domácom servise žalobkyňa zaviazala zaplatiť poskytovateľovi odmenu v celkovej výške 1.044 eur s tým, že v prípade porušenia tejto povinnosti bola žalovaná 1/ oprávnená požadovať od žalobkyne jednorazovú zmluvnú pokutu vo výške 10 % zo sumy 1.044 eur. Z obsahu zmluvy o domácom servise je zrejmé, že bola uzavretá výlučne v súvislosti so zmluvou o spotrebiteľskom úvere a ide o závislú zmluvu na zmluve o spotrebiteľskom úvere. Zmluva o domácom servise neprinesla pre žalobkyňu ako spotrebiteľa viac práv a výhod, ako by mala, pokiaľ by zmluvu o domácom servise neuzatvorila, finančné povinnosti kladené na žalobkyňu z nej vyplývajúce nie sú kompenzované žiadnou protihodnotou a výhoda majúca sa poskytnúť z nej žalobkyňi je v značnom nepomere k odpláte v neprospech žalobkyne ako spotrebiteľky, preto je tiež v rozpore s ust. § 39 O.z. a teda absolútne neplatná. Zmluva o domácom servise je v rozpore s dobrými mravmi, keď na jej základe sú spotrebiteľovi vnútené služby, o ktoré vôbec nepožiadala, a ide v podstate o záväzok spotrebiteľa zaplatiť niečo, čo mu ani nebolo dodané. Rozpor s dobrými mravmi vidí súd aj v tom, že veriteľ má zinkasovať odplatu, hoci spotrebiteľovi žiadnu službu neposkytol a nie je plnením, ktoré slúži záujmom spotrebiteľa, ale naopak plnením slúžiacim záujmom veriteľa. Keďže súd prvej inštancie neprihliadol na akcesoritu zmluvy o domácom servise vo vzťahu k zmluve o spotrebiteľskom úvere a v súvislosti so zmluvou o domácom servise neaplikoval ust. § 39 O.z. je jeho rozsudok založený na nesprávnom právnom poučení. Súd prvej inštancie neprihliadol ani na akcesorickú povahu rozhodcovskej zmluvy uzatvorenej dňa 29. mája 2013 medzi žalobkyňou, žalovanou 1/ a žalovanou 2/ vo vzťahu k zmluve o spotrebiteľskom úvere, z ktorej akcesority vyplýva, že neplatnosť zmluvy o spotrebiteľskom úvere spôsobuje neplatnosť rozhodcovskej zmluvy z 29. mája 2013. Aj vo vzťahu k zamietnutiu žaloby na nepriznanie finančného zadosťučinenia je rozsudok súdu prvej inštancie založený na nesprávnom právnom posúdení veci. Súd prvej inštancie rozsudkom porušil právo žalobkyne na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR tým, že nesprávne požadoval preukázanie naliehavého právneho záujmu na určení neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere, čo bolo nadbytočné a týmto zaťažil žalobu žalobkyne požiadavkou a bremenom, ktoré žalobkyňa ani nemusela uniesť, čo ale spôsobilo, že súd prvej inštancie sa nezaoberal meritom žaloby žalobkyne a žalobnými námietkami o neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere, a tým došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 365 ods. 1 písm. b) C.s.p., keďže žaloba žalobkyne nebola súdom prvej inštancie vôbec meritórne prejednaná v podstate pre nesprávny procesný postup a to vyžadovaním preukázania naliehavého právneho záujmu pri žalobe o neplatnosť zmluvy o spotrebiteľskom úvere, ktorá možnosť žalobného návrhu vyplýva vyslovene z osobitného zákona § 11 ods. 4 ZoSÚ, a teda žiaden naliehavý právny záujem na žalobkyňou požadovanom určení netreba preukazovať. Zároveň žalobkyňa ani nemôže podať opravný prostriedok v merite veci, nemôže skutkovo ani právne argumentovať proti rozsudku prvoinštančného súdu v otázke neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere, keďže súd prvej inštancie sa meritom veci a otázkou neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere vôbec nezaoberal. Uvedeným došlo k naplneniu odvolacieho dôvodu podľa § 365 ods. 1 písm. b) C.s.p. Súd prvej inštancie sa vôbec nevysporiadal s podstatnými námietkami a vyjadreniami žalobkyne a nedal na ne žiadnu odpoveď, čím porušil právo žalobkyne na spravodlivý proces. Odvolateľka navrhuje, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zmenil vo výroku I. tak, že „I/ zmluva o spotrebiteľskom úvere č. 1213000016 zo dňa 29. mája 2013 uzatvorená medzi žalobkyňou ako spoludlžníčkou, žalovanou 2/ ako dlžníčkou a žalovanou 1/ ako veriteľom je neplatná; II. zmluva o poskytovaní domáceho servisu č. 3213000016 zo dňa 29. mája 2013 uzatvorená medzi žalobkyňou, žalovanou 1/ a žalovanou 2/ je neplatná; III. záložná zmluva zo dňa 29. mája 2013 uzatvorená medzi žalobkyňou a žalovanou 1/ slúžiaca na zabezpečenie pohľadávky s príslušenstvom vyplývajúcej zo

zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. 1213000016 zo dňa 29. mája 2013 uzatvorenej medzi žalobkyňou ako spoludlžníčkou, žalovanou 2/ ako dlžníčkou a žalovanou 1/ ako veriteľom, je neplatná; IV. rozhodcovská zmluva uzatvorená dňa 29. mája 2013 medzi žalobkyňou, žalovanou 1/ a žalovanou 2/ je neplatná; V. žalovaná 1/ je povinná poskytnúť žalobkyni primerané finančné zadosťučinenie vo výške 200 eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku.“ Zároveň navrhla, aby odvolací súd zmenil výrok II. rozsudku súdu prvej inštancie tak, že „ žalobkyňa má právo na náhradu trov konania v rozsahu 100 % v konaní pred súdom prvej inštancie a odvolacím súdom.“

5. Žalovaná 1/ sa k odvolaniu nevyjadřila.

6. Odvolací súd podľa § 34 C.s.p. po zistení, že odvolanie bolo podané včas (§ 362 ods. 1 C.s.p.), oprávnenou osobou (§ 359 C.s.p.), proti rozhodnutiu, proti ktorému je možné podať odvolanie (§ 355 ods. 2 C.s.p.), po skonštatovaní, že odvolanie obsahuje zákonom stanovené náležitosti (§ 363 C.s.p.), preskúmal napadnutý rozsudok v medziach daných rozsahom a dôvodmi odvolania (§ 379 a § 380 C.s.p.), postupom bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 C.s.p. a contrario) a dospel k záveru, že odvolanie žalobkyne nie je dôvodné.

7. Podľa § 470 ods. 1 C.s.p. ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

8. Podľa § 470 ods. 2 C.s.p. právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Ak sa tento zákon použije na konania začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, nemožno uplatňovať ustanovenia tohto zákona o predbežnom prejednaní veci, popretí skutkových tvrdení protistrany a sudcovskej koncentrácii konania, ak by boli v neprospech strany.

9. Predmetom odvolacieho konania je preskúmanie správnosti postupu a rozhodnutia súdu prvej inštancie, ktorým zamietol žalobu v celom rozsahu, ktorou sa žalobkyňa domáhala určenia neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere č. 1213000016 zo dňa 29. mája 2013; určenia neplatnosti zmluvy o poskytovaní domáceho servisu č. 3213000016 zo dňa 29. mája 2013; určenia neplatnosti záložnej zmluvy zo dňa 29. mája 2013; určenia neplatnosti rozhodcovskej zmluvy zo dňa 29. mája 2013 a uloženia povinnosti žalovanej 1/ poskytnúť žalobkyni primerané finančné zadosťučinenie vo výške 200 eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

10. Odvolací súd sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie, ktorý v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti rozhodné pre posúdenie danej veci a svoje rozhodnutie odôvodnil v súlade s procesnými pravidlami, keď mal v súlade s názorom odvolacieho súdu predovšetkým posúdiť, či žalobkyňa má naliehavý právny záujem na požadovanom určení. Na zdôraznenie správnosti rozsudku súdu prvej inštancie a vzhľadom na potrebu vysporiadať sa s odvolacími námietkami žalobkyne, odvolací súd dopĺňa ďalšie dôvody.

11. Právna skutočnosť sa od 1. júla 2016 určuje len v prípadoch stanovených zákonom, čo nie je tento prípad. Od účinnosti nového procesného predpisu t. j. C.s.p. sa zvýraznila aj v minulosti platná zásada (vyjadrená v § 80 O.s.p.), že na určovacej žalobe pri určení práva musí byť naliehavý právny záujem, inak sa žaloba zamietne. Žaloba o určenie právnej skutočnosti už nie je vôbec po uvedenom termíne možná s výnimkou zákonom určených možností. Podľa § 137 písm. c) C.s.p. sa žalobou možno domáhať určenia, že tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; ten netreba preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu. Podobne podľa § 137 písm. d) C.s.p. sa možno domáhať aj určenia právnej skutočnosti, ak to vyplýva z osobitného predpisu. Napriek tomu, že dôvodová správa k C.s.p. naznačuje, že žaloba o neplatnosť právneho úkonu je žalobou o určenie právnej skutočnosti v zmysle § 137 písm. d) C.s.p., treba s týmto názorom nesúhlasiť. Žaloby o neplatnosť právneho úkonu sa v doterajšej doktríne (porov. už napr. Rubeš, J. a kol. Komentár k občianskemu súdnemu poriadku. 2. diel. Bratislava : Osveta 1959, s. 607) i judikatúre (porov. rozsudok NS SR sp. zn. 1 Cdo 187/2016) vždy považovali za žaloby o určenie, že tu „ nie je právny vzťah “ založený takýmto úkonom. Napokon platnosť, resp. neplatnosť právneho úkonu nie je „ právnou skutočnosťou “, ale právnym hodnotením (následkov) určitej právnej skutočnosti.

12. Súd prvej inštancie predovšetkým správne posudzoval podmienky prípustnosti žaloby o určenie neplatnosti právnych úkonov podľa O.s.p. (§ 470 ods. 2 veta prvá C. s. p.), keď v tomto smere poukázal aj na uznesenie NS SR zo dňa 18. decembra 2018, sp. zn. 6Cdo/30/2018, podľa ktorého „ V súlade s ustálenou judikatúrou najvyššieho súdu žalobcom podanú žalobu považovali za určovaciu žalobu v zmysle § 80 písm. c) O.s.p., podľa ktorého návrhom možno uplatniť, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právny vzťah alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem.“

Odvolaací súd dáva do pozornosti najaktuálnejšie rozhodnutie NS SR a to: „ uznesenie Najvyššieho súdu SR zo 14. apríla 2021, sp. zn. 9Cdo/7/2021 “, v zmysle ktorého „ Novú právnu úpravu prípustnosti žalôb podľa § 137 v C.s.p. je potrebné v zmysle § 470 ods. 1 C.s.p. aplikovať aj na konania začaté a neskončené pred dňom nadobudnutia účinnosti C.s.p., ak nie je v C.s.p. uvedené inak /napr. v ust. § 470 ods. 2 C.s.p./ Oproti pôvodnej právnej úprave v O.s.p. rozlišuje žaloby na určenie práva v zmysle § 137 písm. c/ C.s.p. a žaloby na určenie právnej skutočnosti v zmysle § 137 písm. d/ C.s.p. U žalôb na určenie práva nová právna úprava zotrvala na preukázaní naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení /s výnimkou, ak tento naliehavý záujem vyplýva z osobitného predpisu/. U žalôb na určenie právnej skutočnosti podmienila nová právna úprava možnosť ich podania vtedy, ak požadované určenie právnej skutočnosti vyplýva z osobitného predpisu. Podľa novej právnej úpravy nie je možné žalovať neplatnosť právnych úkonov, ak to nevyplýva z osobitného predpisu. Táto právna úprava však nebola v čase podania žaloby účinná; súd musí úkony strán sporu / § 470 ods. 2 C.s.p. / posudzovať podľa účinkov a podmienok uvedených v O.s.p. v znení účinnom v čase ich uskutočnenia. Bolo preto potrebné osvedčiť naliehavý právny záujem výlučne vo vzťahu k pôvodne predvídanému postupu v ust. § 80 písm. c/ O.s.p. (rozhodnutia NS SR sp. zn. 6 Cdo 15/2017, sp. zn. 6 Cdo 30/2018 , 4 Cdo 17/2019 a 5 Obo 12/2018).“ Odvolateľka argumentovala v odvolaní, ale aj počas prejednávania veci až do jej rozhodnutia tým, že neplatnosť právneho úkonu (zmluvy o spotrebiteľskom úvere) predpokladá priamo hmotné právo a to ZoSÚ v § 11 ods. 4 (účinný od 1. januára 2018), osobitným ustanovením, umožňuje spotrebiteľovi domáhať sa pred súdom, určenia neplatnosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Tu je treba uviesť, že v danom prípade nie je možné na danú vec aplikovať cit. hmotnoprávne ustanovenie, pretože by sa jednalo o retroaktivitu, t. j. aplikáciu predmetnej právnej úpravy na právny vzťah, ktorý vznikol pred jej účinnosťou.

13. Je pravdou, že v prípadoch žalôb o neplatnosť právnych úkonov predpokladaných priamo hmotným právom totiž následok spočívajúci v nástupe nevyvrátenej domnienky platnosti úkonu (obvykle po márnom uplynutí určitej premičacej alebo dokonca i prekluzívnej, teda prepadnej lehoty) možno odvrátiť len uplatnením požiadavky uvedenej v zákone, to však neplatí u právnych úkonov majúcich byť postihnutých akýmkoľvek dôvodom tzv. absolútnej neplatnosti (o aký prípad malo ísť podľa obsahu doterajšej argumentácie žalobkyne i v prejednávanej veci).

14. V prejednávanej veci však žalobkyňa nemohla mať žiaden naliehavý právny záujem na určení neplatnosti zmluvy o úvere a následných od nej závislých právnych úkonov, pretože existenciu naliehavého právneho záujmu na určení neplatnosti zmluvy je treba posúdiť podľa stavu, aký tu je v čase vyhlásenia rozsudku a argumentáciu neplatnosti takejto zmluvy resp. zmlúv mohla žalobkyňa vzniesť i v rámci obrany proti požiadavke žalovanej 1/ smerujúcej voči žalobkyni a požadujúcej od nej konkrétne peňažné plnenie (žalovaná 1/ sa domáha zaplatenia sumy majúcej jej patriť podľa uzavretej zmluvy o spotrebiteľskom úvere v konaní vedenom na Okresnom súde Galanta pod sp. zn. 5C/108/2015, námietku neplatnosti je možné vzniesť - uplatniť v rámci konania o požiadavke na plnenie a súd ju v takomto prípade musí vyriešiť ako prejudiciálnu, teda predbežnú otázku a to už samozrejme bez potreby skúmania naliehavého právneho záujmu na takomto určení - ktorého vyslovenia by sa nikto priamo nedomáhal, ale vyriešenie takejto otázky by malo bezprostredný význam pre posúdenie možnosti poskytnutia súdnej ochrany uplatnenému právu).

15. Pokiaľ išlo o záložnú zmluvu, tu rovnako nebolo možno úspešne žalovať jej neplatnosť a to predovšetkým preto, že v tomto prípade bolo možné ochranu právneho postavenia žalobkyne (a istoty takéhoto postavenia) uplatniť inou žalobou priamo zodpovedajúcou požiadavke ust. § 80 písm. c) O.s.p., pričom rozhodnutie o takejto inej žalobe by znamenalo i vyriešenie otázky platnosti záložnej zmluvy. Tu totiž bolo treba vychádzať z tých záverov ustálenej súdnej praxe, podľa ktorých naliehavý právny záujem nie je a ani nemôže byť daný v tých prípadoch, v ktorých sa predmetom tzv. určovacej žaloby má stať požiadavka na vyriešenie takej právnej otázky, ktorá má len povahu predbežnej otázky vo vzťahu k inej právnej otázke, ktorá sa môže stať predmetom iného (samostatného) určenia. Žalobkyni v tejto konkrétnej veci nič nebránilo v podaní žaloby o určenie, že tu záložné právo nie je (nevzniklo), v tomto

smere odvolací súd v celom rozsahu poukazuje na odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie (bod. 18), resp. podania žaloby o určenie, že žalovaná 1/ nie je záložnou veriteľkou (pozn. ktorou sa mala stať na základe právneho vzťahu vzniknutého medzi ňou a žalobkyňou na základe záložnej zmluvy zo dňa 29. mája 2013).

16. V preskúmvanej veci nie je z obsahu spisu zrejmé, že by žalobkyňa ako spotrebiteľ úspešne uplatnila na súde porušenie svojich práv na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľskej zmluve a splnila tak predpoklad, ktorý ZoOS v ust. § 3 ods. 5 vyžaduje pre vznik práva na primerané finančné zadostučinenie.

17. Odvolací súd je taktiež toho názoru, že rozhodnutím prvoinštančného súdu o prerušení konania vo veci vedenej na Okresnom súde Galanta pod sp. zn. 5C/108/2015 do skončenia konania vo veci „ určenia neplatnosti právnych úkonov “, bol porušený účel konania v zmysle čl.17 C.s.p., t. j. aby ochrana práv všetkých strán sporu bola účinná a rýchla, čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (právo na spravodlivé súdne konanie) a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (právo na to, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prieťahov). Súd prvej inštancie v konaní o plnenie si ako prejudiciálnu otázku musí vyriešiť medzi iným aj otázky platnosti právnych úkonov, z ktorých strana sporu, resp. strany sporu uplatňujú, resp. odvodzujú svoj žalobný nárok, pričom žalobkyni v takomto konaní nebráni žiadna procesná prekážka, aby argumentovala proti platnosti právnych úkonov.

18. Odvolací súd podľa § 387 ods. 1 C.s.p. napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil, čo sa týkalo aj rozhodnutia o náhrade trov konania.

19. Keďže žalovaní 1/ a 2/ boli úspešní v odvolacom konaní, v zmysle § 396 ods. 1 a § 262 v spojení § 255 ods. 1 C.s.p., vznikol im nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Odvolací súd preto rozhodol tak, že žalovanej 1/ priznal voči žalobkyni nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnej výške, o ktorej podľa § 262 ods. 2 C.s.p. rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí. Na strane žalovanej 2/ nebol preukázaný vznik žiadnych trov konania vo vzťahu k žalobkyni, preto jej nebola priznaná náhrada trov odvolacieho konania (porov. uznesenie NS SR sp. zn. 7 Cdo 14/2018).

20. Senát odvolacieho súdu tento rozsudok prijal pomerom hlasov 3 : 0 (čl. I § 3 ods. 9 posledná veta zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov, v znení neskorších zmien a doplnení; § 393 ods. 2 druhá veta C. s. p.).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a/ až n/.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a/ a b/.

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie.

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné.

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa.